

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 5 juni 2019
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.15 uur

Aanwezig: H.E.H. van Niejenhuis (voorzitter, GroenLinks), GroenLinks: J. Been, M. Wijnja; PvdA: T.J. Bushoff, E.M. van der Weele; D66: B.N. Benjamins; SP: J.P. Dijk, L.L.B. Wobma; VVD: E.H. Hessels, I. Jacobs-Setz; ChristenUnie: E. Heemstra; Partij voor de Dieren: T. van Zoelen; CDA: R. Bolle; 100% Groningen: M. Mellies; Stad en Ommeland: R.F. Staijen; Student en Stad: J. van Deelen; PVV: K.A. Uneken
Namens de griffie: W.T. Meijer (raadsadviseur)
Namens het college: wethouders P.S. de Rook, R. van der Schaaf
Insprekers: de dames Kiki (op persoonlijke titel), Sikkema (namens toeristische accommodaties Ten Boer), Beuker (jachthaven Oosterhaven) en de heer Van der Poel (KHN)
Verslag: J. Bosma

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 13.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.
- Meldt dat vanwege de afwezigheid van de burgemeester de onderwerpen Gesloten coffeeshopketen, Jaarverslag Ombudsman en Jaarverslag Klachten op 19 juni 2019 behandeld zullen worden.

Wethouder De Rook:

- Meldt dat het vierjaarlijkse onderzoek naar de kostendekkendheid van tarieven – dat al verschoven werd van 2018 naar 2019 – bij de volgende tarievennota plaats zal vinden, omdat het overgrote deel van de tarieven nog niet geharmoniseerd is. Zo ontstaat een zinniger beeld.
- Kondigt aan dat een week na de jaarrekening een geüpdatete versie zal verschijnen met een meerjarenbeeld waar de meicirculaire in verwerkt zal zijn.
- Werkt aan een collegebrief over het Noordelijk Belastingkantoor. Mochten er schriftelijke vragen van de SP onbeantwoord blijven, dan volgt daarop beantwoording via de gebruikelijke procedure.

A.2. Vaststelling verslagen F&V 3 april en 15 mei 2019

Beide verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

A.3. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.4. Afspraken en planning

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

A.5. Conformstukken

A.5.a. Zienswijze Begroting 2019 Veiligheidsregio Groningen (collegebrief wensen en bedenkingen 9 mei 2019)

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):

- Haalt een YouToube-filmpje uit 2015 aan, waarin gezegd wordt dat de Veiligheidsregio hulp zal krijgen op het gebied van bodemverzakking en aardbevingen. De Nederlandse staat verdiende destijds 2,2 miljard euro aan de gaswinning, dus zouden daar middelen voor vrijgemaakt moeten kunnen worden.
- Vindt het onacceptabel dat het een hamerstuk is, aangezien het de veiligheid van alle Groningers betreft. Bovendien loopt de zienswijzetermijn nog tot overmorgen.

- Concludeert dat de Nationaal Coördinator Groningen blijkbaar geen geld vrijmaakt voor juridische zaken, operationele vakspecialisten en uitrusting, aangezien dit nog onderwerp van gesprek is.
- Roept op tot het ontslag van de heren Rutte, Wiebes, Den Oudsten, mevrouw Mansveld en de NCG.

De collegebrief wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

A.6. Ingekomen stukken

Twee stukken staan geagendeerd. Er zijn geen nadere agenderingen.

A.7. Rondvraag

Er zijn geen woordmeldingen.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Logiesbelasting (raadsvoorstel 15 mei 2019)

Mw. Sikkema (inspreker namens toeristische accommodaties Ten Boer):

- Vindt de invoering en gelijktijdige verhoging van toeristenbelasting in Ten Boer buitensporig groots, snel en hoog.
- Bestrijdt de typering van wethouder De Rook in de krant dat het slechts om een paar centen gaat waar niemand wakker van zou liggen. In Ten Boer gaat het om 10-22% prijsverhoging.
- Heeft accommodaties minimaal 15 km van de stad midden op het platteland in het aardbevingsgebied. Mensen komen er voor de rust en de goedkopere tarieven. Bestedingen van toeristen houden het gebied leefbaar.
- Kreeg de heer Brouns van de provincie op bezoek, die zei trots te zijn op de accommodaties.
- Voelde het als een koude douche zonder overleg of aankondiging met de invoering en verhoging geconfronteerd te worden.
- Wijst erop dat gasten niet makkelijk een biertje kunnen drinken in de stad vanwege de afstand en de hoge taxikosten.
- Vreest dat toeristen uit zullen wijken naar de buurgemeenten, omdat het 3 km verderop veel goedkoper zal zijn.
- Rekent voor hoeveel duurder het wordt: € 7,40 per nacht en € 51,80 voor een week.
- Kan de verhoging vanwege concurrentie niet doorrekenen en zal een kwart van de winst verliezen.
- Heeft naast de onderneming nog een baan en werkt keihard om er wat van te maken.
- Hekelt dat de gemeente op deze manier via ondernemers de begroting rond tracht te krijgen.
- Roept op het voorstel niet in huidige vorm aan te nemen, maar onderzoek te doen naar en na te denken over alternatieven, zoals een afstandscriterium ten opzichte van de Martinitoren.

Mw. Beuker (inspreker namens jachthaven Oosterhaven):

- Is al twintig jaar bekend met toeristenbelasting, maar schrok zich wild van deze exorbitante verhoging.
- Legt uit dat de verhouding in de haven heel anders ligt dan bij hotels, waar het om 5% van de kosten voor een overnachting gaat. In de jachthaven betaalt een boot van negen meter € 13,50 havengeld en met vier volwassenen maar liefst 8 euro toeristenbelasting.

Dhr. Van der Poel (Koninklijke Horeca Nederland):

- Verwijst naar de uitgebreide schriftelijke reactie.
- Roept op niet akkoord te gaan met dit voorstel, dat een ontkenning inhoudt van de kansen die de toeristische sector op dit moment biedt.
- Meldt dat de sector in de provincie 17.000 arbeidsplaatsen omhelst, waarvan 10.000 in deze gemeente. Dat is meer dan in sectoren als de digitale economie, biobased of energie.
- Vervolgt dat tot 2030 50% groei verwacht wordt. Dat is goed voor de leefbaarheid, de culturele sector, het culinaire aanbod, sportvoorzieningen, erfgoed en nog veel meer. Ook ontstaan er banen bij toeleveranciers en andere sectoren.
- Vindt het onverstandig de uitgangspositie te verslechteren, hoe gemakkelijk de melkkoe ook lijkt.
- Wijst op het goede voorbeeld van Leeuwarden en de Waddeneilanden, die met een lage belasting het toch fantastisch doen.

- Waarschuwt dat gasten ook met hun portemonnee kiezen.
- Benadrukt het belang een relatie te leggen tussen inkomsten en besteding. Beter zou het zijn er een doelbelasting van te maken, zodat de belasting ook goed uit te leggen is.
- Pleit voor één tarief voor alle soorten logiesverstrekkers, waaronder Airbnb. Het gaat om het nachtelijke verblijf in de gemeente als niet-ingezetene.
- Wijst op het belang van een betrouwbare overheid. Er is afgesproken dat de verhoging een jaar van tevoren bekend zou worden gemaakt. Hotels hebben langlopende afspraken met bepaalde partijen en zullen deze verhoging volgend jaar voor een groot deel zelf op moeten vangen.
- Verzoekt het voorstel aan te passen en niet in deze vorm aan te nemen.

Dhr. Bolle (CDA):

- Waardeert de eerlijke opstelling van het college, dat toegeeft geld nodig te hebben en daarom de toeristenbelasting te verhogen.
- Mist een analyse van de effecten, bijvoorbeeld op aantallen toeristen en op kleine ondernemers. Zullen er geen verschuivingen optreden tussen overnachtingstypen en gebieden?
- Vraagt zich af of er geen betere alternatieven zijn nu er toch drie tarieven blijven, zoals een percentuele stijging per type overnachting of een afstandscriterium tot de Martinitoren.
- Krijgt graag in beeld gebracht wat de gevolgen zijn wanneer kinderen vrijgesteld worden.
- Is benieuwd of het college van plan is in gesprek te gaan met Airbnb om de belasting minder arbeidsintensief en kostbaar te kunnen innen. Wellicht kan van Amsterdam geleerd worden.
- Vraagt of bij afzonderlijke Airbnb-adressen nu al belasting geïnd wordt of niet.

Mw. Hessels (VVD):

- Betreurt het dat het college opnieuw een melkkoe heeft gevonden en lasten heeft verzwaard. De gemeente zou blij moeten zijn dat mensen hier willen overnachten en dat niet afstraffen. Toeristen geven geld uit in winkels en horeca, wat de lokale economie ten goede komt.
- Begrijpt niet dat het college zonder aankondiging of overleg de belasting in Ten Boer ineens van 0 naar € 3,70 verhoogt. Ten Boer moet concurreren met omliggende plattelandsgemeenten, waar de tarieven veel lager of nul zijn.
- Vraagt hoe het college denkt over een ingroeimodel of differentiatie op basis van afstand.
- Concludeert dat het college er niet voor alle inwoners is. Ondernemers worden afgestraft voor hun werk. De opbrengsten komen niet ten goede aan de branche.
- Verzoekt het college af te zien van deze verhoging.

Mw. Wobma (SP):

- Vindt dat het gelijktrekken van de tarieven voor hotels, bed & breakfast en hostels zorgt voor scheve verhoudingen ten opzichte van de overnachtingsprijs. Een percentage daarvan is beter, ook voor de periferie, jachthavens en campings.
- Pleit voor een invoering in fases, op zijn minst in twee stappen. Zo kunnen ondernemers wennen.
- Vindt dat Airbnb aan dezelfde regels moet voldoen en ook gewoon logiesbelasting zou moeten betalen. De belasting per overnachting kan daardoor omlaag om dezelfde opbrengst te halen.
- Oppert Airbnb te verbieden als het heffen van logiesbelasting niet mogelijk blijkt. Dan is het probleem ook opgelost.
- Vraagt waarom het college hier nu pas een onderzoek naar start, terwijl het vorig jaar al is besproken en aangekaart in de gemeenteraad.

Mw. Uneken (PVV):

- Vindt het beleid niet uitnodigend en hekelt de belastingverhogingen onder het mom van harmonisatie. Hoe gastvrij wil Groningen zijn?
- Stelt dat de verhouding zoek is. Groningen vraagt € 3,70, Leeuwarden slechts 1 euro.
- Roept het college op af te zien van de verhoging en de ambities op andere vlakken bij te stellen.

Dhr. Staijen (Stad en Ommeland):

- Is van mening dat het college alleen naar de opbrengsten kijkt en niet naar de effecten. Dikwijls kunnen ondernemers de extra belasting niet doorberekenen.
- Roept op Groningen niet uit de markt te prijzen met een forse verhoging die niet eens gebruikt wordt voor promotie.
- Ziet dat het vooral hard aankomt bij lagere prijsklassen. In de jachthaven gaat het om 60% van het

liggeld. Ondernemers in Ten Boer kunnen niet meer concurreren met omliggende gemeenten. Daarom is het beter te differentiëren.

- Herinnert aan de belofte dat niemand erop achteruit zou gaan door de herindeling.
- Sluit aan bij CDA en SP om te kijken naar een percentage van de overnachtingsprijs.

Dhr. Mellies (100% Groningen):

- Kan meegaan met de overwegingen dat Groningen veel investeert in de aantrekkingskracht van de gemeente en daarom ook wat mag vragen van toeristen. Dat gaat echter niet op voor verblijven die ver buiten de stad liggen en die concurreren met andere plattelandsgemeenten.
- Roept op oplossingen te vinden voor dergelijke randgevallen. Welke opties zijn er om verblijven aan de rand van de gemeente te ontzien, bijvoorbeeld met een percentage, afstandscriterium of zones?
- Leest dat slechts 2% van de reizigers jongere is. Het maakt dan ook weinig uit om de ontheffing in stand te houden en zo gezinnen en zelfstandig reizende jongeren te ontzien.
- Vraagt of de belasting geheven wordt bij toeristen of ondernemers.

Dhr. Heemstra (ChristenUnie):

- Vindt toeristenbelasting noodzakelijk om te kunnen investeren in lokale voorzieningen en aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de gemeente.
- Wijst erop dat de gemeente daarnaast ook lasten voor burgers verzwaart, ambities beperkt en snoeit in de eigen huishouding. Een extra bijdrage van gasten is daarom redelijk.
- Vindt wel dat de gemeente ondernemers moet helpen om te zorgen dat het beter uit te leggen is.
- Stelt dat uit onderzoek blijkt dat toeristen zich niet direct laten leiden door de hoogte van de toeristenbelasting, maar vooral door kwaliteit. Op het totaal van de bestedingen is het aandeel gering.
- Vraagt waarom het college kiest voor minder differentiatie. De bestaande tariefstructuur handhaven geeft een meer gelijkmatige stijging van tarieven.
- Verzoekt het college voor de nieuwe tarievennota onderzoek te doen naar de voor- en nadelen van alternatieve tariefstelsels, zoals percentages van de overnachtingsprijs en afstanden tot het centrum. Ook is het goed ontwikkelingen in omliggende gemeenten te betrekken bij dit onderzoek.
- Ziet dat vooral Ten Boer onevenredig nadeel ondervindt. Mogelijke alternatieven kunnen wellicht soelaas bieden. Ook is het belangrijk dat Marketing Groningen meer aandacht heeft voor dorpen.

Mw. Van Deelen (Student en Stad):

- Vindt dat het voorstel tot onredelijke verhoudingen leidt voor prijzen van hostels, bed & breakfasts en campings. Bij hotels is de belasting een veel kleiner aandeel van de prijs.
- Is voor een percentage van de overnachtingsprijs, zodat Groningen voor alle doelgroepen aantrekkelijk blijft.

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Kan op zich instemmen met het zoeken van dekking in de logiesbelasting. Investerings in de stad komen ook toeristen ten goede, bijvoorbeeld evenementen.
- Ziet dat wereldwijd een groei van het aantal toeristen wordt verwacht, waardoor ook hogere belasting opgelegd kan worden.
- Zou het mooi vinden ook te differentiëren op ecologische voetafdruk.
- Is benieuwd hoe het college reageert op vragen over alternatieven, zoals een vast percentage.
- Is ook voor het heffen van belasting op Airbnb. Wellicht kan de opbrengst gebruikt worden om de hondenbelasting af te schaffen.

Dhr. Benjamins (D66):

- Herinnert aan het onderzoek na een motie waaruit bleek dat een percentage te veel extra administratieve lasten voor ondernemers met zich mee zou brengen. Destijds werd besloten dat niet in te voeren en het tarief met het oog op de nasleep van de crisis te verlagen.
- Vindt het redelijk om het tarief nu weer te verhogen, aangezien ondernemers de afgelopen jaren een lager tarief, meer overnachtingen en meer investeringen in de aantrekkelijkheid van de stad kenden.
- Staat nooit te juichen bij belastingverhogingen, maar vindt het iets hogere tarief verdedigbaar, ook gezien de enorme uitdagingen en ambities waar de gemeente voor staat.
- Staat achter de twee tariefstellingen, maar heeft ook begrip voor de aangedragen bezwaren.
- Blijft pleiten om ook bij Airbnb logiesbelasting te heffen.
- Verzoekt de wethouder in te gaan op de nadelige uitwerking voor ondernemers in Ten Boer en

mogelijkheden hun tegemoet te komen of tijdelijk te compenseren.

Dhr. Been (GroenLinks):

- Steunt gezien de tekorten in het sociaal domein lastenverzwaringen naast het bijstellen van ambities en de taakstelling op de organisatie om de begroting sluitend te krijgen.
- Vindt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Hoe verhoudt zich dat tot het eenheidstarief en de uitwerking voor campings en havens?
- Vindt dat Airbnb ook belast moet worden als onderdeel van het gelijke speelveld.
- Is benieuwd waarom het college niet kiest voor een ingroeimodel of compensatieregeling, zoals dat ook met de ozb voor Ten Boer gedaan is.
- Informeert hoe het staat met het plan van aanpak dat Ten Boer vorig jaar opstelde over toerisme. En is er al aandacht voor Ten Boer vanuit Marketing Groningen?

Mw. Van der Weele (PvdA):

- Sluit grotendeels aan bij de ChristenUnie.
- Is benieuwd of en hoe het college een ingroeimodel voor Ten Boer heeft overwogen.
- Vraagt of het eenheidstarief het best passende model is en of er toch niet differentiatie mogelijk is.
- Verzoekt de wethouder om tafel te gaan met ondernemers uit Ten Boer over het vergroten van de toestroom toeristen.

Wethouder De Rook:

- Benadrukt dat het voorstel een puzzelstukje is in de hele financiële situatie van de gemeente en het sluitend krijgen van de begroting. Bij de behandeling van de begroting zijn op dit punt geen alternatieve voorstellen gedaan.
- Beaamt dat de kwaliteit van de gemeente de belangrijkste variabele is waarom mensen kiezen Groningen te bezoeken, met name als het om de stad gaat.
- Kiest mede daarom blijvend te investeren in de stad. Het is ingewikkeld om er een doelbelasting van te maken, want zeer veel gemeentelijke investeringen komen het toerisme ten goede.
- Schat in dat Groningen wel meer investeert in de kwaliteit dan de belasting opbrengt.
- Antwoordt dat de belasting door toeristen zelf wordt betaald.
- Rekent voor dat deze afspraak uit het coalitieakkoord structureel 440.000 euro opbrengt.
- Deelt de overweging van het college dat het onderscheid tussen verschillende categorieën in de overnachtingsmarkt meer fluïde aan het worden is, mede door de opkomst van Airbnb. Daarnaast klopt het argument van KHN dat er geen wezenlijk verschil is omdat het gaat om een overnachting.
- Is voornemens Airbnb ook onder de logiesbelasting te laten vallen en stuurt in het derde kwartaal een collegebrief over hoe dat zou kunnen. Een aantal punten in het onderzoek worden nog afgerond.
- Zal in de genoemde collegebrief ook ingaan op de huidige stand van zaken rond Airbnb.
- Ziet dat steden als Amsterdam en Rotterdam werken met een percentage van de overnachtingsprijs. Dit heeft voor- en nadelen. Het is onoverzichtelijk en verhoogt administratieve lasten. In de toekomst kan het wel een oplossing zijn vanwege het verminderen van categorieën nu.
- Legt uit dat na de coalitieonderhandelingen ervoor gekozen is het akkoord zo snel mogelijk om te zetten in de begroting en ondernemers voor de zomer te laten weten hoe het er in 2020 uit zal zien. Eind februari werd de richting al duidelijk, maar ondernemers willen terecht concrete duidelijkheid.
- Kiest er daarom nu niet voor het stelsel te wijzigen voor het jaar 2020.
- Is bereid, wanneer de raad dat wenst, een overzicht te maken van alle voor- en nadelen van alternatieven zodat daar in november bij de tarievennota over gediscussieerd kan worden.
- Legt uit dat het harmoniseren van tarieven een verplichting is. Ook zonder de voorgestelde verhoging zou de logiesbelasting dus zijn ingevoerd in Ten Boer.
- Ziet dat differentiëren per gebied ingewikkeld is vanwege het gelijkheidsbeginsel en jurisprudentie. Er zijn geen varianten bekend waarbij gemeenten kiezen voor gedifferentieerde invoering.
- Vervolgt dat de belasting geheven wordt op toeristen, niet op ondernemers, al is er natuurlijk wel een verband. Dit maakt dat de systematiek niet toestaat een ingroeimodel als bij de ozb toe te passen.
- Lijkt het goed een extra juridische check te doen of differentiëren echt niet mogelijk is.
- Noemt het logisch dat Ten Boer niet alleen deelt in de lasten, maar ook in de investeringen.
- Gaat daarom in gesprek met Marketing Groningen of zij meer aandacht willen besteden in campagnes en op de website aan de hele nieuwe gemeente.

- Wil in gesprek met recreatieondernemers in Ten Boer om te kijken hoe tot een goede oplossing gekomen kan worden. Daarvoor is nog tot eind dit jaar de tijd, want het voorstel gaat pas per 1 januari 2020 in. Zo krijgt het merendeel van de ondernemers nu al wel de gewenste duidelijkheid.

Het raadsvoorstel wordt als discussiestuk geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

B.2. Revitalisering Stadhuis; definitief ontwerp (collegebrief 24 mei 2019)

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):

- Heeft de plannen niet doorgekeken maar weet zo wel wat er fout aan is. De bevingsnorm NPR-9998 is namelijk nog steeds niet wettelijk.
- Hekelt dat bij het Groninger Forum alles fout gaat. Bestuurders willen niet reageren.
- Waarschuwt dat toeristen helemaal niet meer naar Groningen zullen komen als ze doorkrijgen dat het hier levensgevaarlijk is.
- Vindt dat de gemeente niet de juiste prioriteiten stelt door wel klappen met geld uit te geven aan de revitalisering en niet te zorgen voor veiligheid, een deugdelijke begroting en wettelijke versterking.
- Ziet liever nog dat politici gewoon op klapstoeltjes gaan zitten dan deze verkeerde prioriteiten.

Mw. Uneken (PVV):

- Valt het op dat het college niet eens ingaat op het advies van de Monumentencommissie en daarmee de door zichzelf in het leven geroepen instituties niet eens respecteert.
- Krijgt de indruk dat het enige doel is de raad geleidelijk te laten accepteren dat het veel duurder uit zal gaan vallen.
- Hekelt de peperdure verbouwing, terwijl verder bezuinigd wordt op bijvoorbeeld jeugdzorg en de lasten verzaamd worden. Hoe denkt het college dit uit te leggen aan de Groninger bevolking?
- Vindt investeringen in het stadhuis op zich goed, maar wil dan wel dat bezuinigd wordt op dure prestigeprojecten en klimaatprojecten.

Dhr. Mellies (100% Groningen):

- Begrijpt niet hoe het zover heeft kunnen komen en vraagt zich af of iedereen dit wel voor ogen had.
- Vindt het voelen als een gedwongen keuze. Politieke spelletjes lijken te domineren. Het lijkt erop dat onder valse voorwendselen een keus voorgelegd is tussen de raadzaal beneden houden en verplaatsen, waarbij verplaatsen veel rooskleuriger werd voorgesteld.
- Wijst erop dat het met 45 raadszetels in de huidige raadzaal prima werkt, waarmee de belangrijkste reden om te verplaatsen er niet lijkt te zijn, al zouden meer oppervlak en een fijnere publieke tribune wel welkom zijn.
- Heeft eerder geopperd te kijken naar het afstoten van bepaalde delen naar andere locaties zodat de verbouwing minder ingrijpend en duur uit zou pakken.
- Lijkt het niet goed dat vier van de twaalf fracties geen vaste kamer krijgen en straks een nomadenbestaan moeten gaan leiden.
- Vindt het prettig dat de griffie dichtbij komt, maar 50 m² lijkt niet werkbaar.
- Stelt dat flexplekken niet passend zijn, omdat geen sprake is van een eenduidige organisatie waarbij de aanwezigheid van partners gelijkmatig verdeeld is over de werkweek.
- Ziet geen verbetering ten opzichte van de huidige opstelling in de vier varianten.
- Pleit ervoor een groot deel van het plan te schrappen voordat de kosten nog verder oplopen en vooral te zorgen dat het goed werkbaar is. Er lijkt geen noodzaak te zijn voor een algehele herindeling.

Dhr. Staijen (Stad en Ommeland):

- Vindt dat de gemeente goed moet zorgen voor een van de mooiste monumenten van de stad en staat achter het ontwerp, maar niet tegen elke prijs.
- Komt met een definitief oordeel wanneer de definitieve kosten van de varianten bekend zijn.
- Weet dat de brandweernorm krap is en vreest voor de veiligheid, vooral van minder-validen, wanneer 240 personen via twee trappenhuisen geëvacueerd moeten worden uit de raadzaal boven.

Dhr. Benjamins (D66):

- Gelooft in democratie in het stadhuis voor de komende decennia, ondanks de slecht verteerbare horizon van meerkosten, hoe begrijpelijk die ook zijn gezien de ontwikkelingen.
- Was voor een uitgebreidere variant en wijst erop dat de voorliggende variant al een soberdere is.

Dhr. Bushoff (PvdA):

- Benadrukt het belang dat fracties en hun medewerkers voldoende geschikte ruimtes hebben om ongestoord hun werk te kunnen doen en te overleggen.
- Is positief over de inrichting van het huidige atrium als ontmoetings- en ontvangstruimte.
- Heeft niet de behoefte de reeds vaak gevoerde discussie over de varianten nu te herhalen en zal de scenario's definitief afwegen als de kosten bekend zijn.

Mw. Van Deelen (Student en Stad):

- Vreest onwerkbaar situaties door het wegvallen van fractiekamers en verzoekt dit te heroverwegen.

Mw. Jacobs (VVD):

- Vindt het belangrijk zorgvuldig om te gaan met cultureel erfgoed en het stadhuis aan te pakken.
- Is content over de voorgestelde opstelling in de nieuwe raadzaal met meer interactie en de publieksfunctie van het stadhuis in de ontwerpen.
- Is blij dat verstandig wordt omgesprongen met oppervlakte met flexibele werkruimte en voldoende representatieve vergaderruimtes.
- Deelt de zorgen over het tekort van vier fractiekamers en oppert om twaalf fractiekamers aan te wijzen, die op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag flexibel ingezet kunnen worden.
- Hecht eraan het budget niet te overschrijden, maar constateert ook dat langer wachten tot nog hogere kosten leidt. Het is belangrijk zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen en keuzes te maken.

Mw. Wijnja (GroenLinks):

- Sluit aan bij de PvdA wat betreft de discussie en de keuzes tot nu toe.
- Vindt het belangrijk dat iedereen naar behoren kan werken in het stadhuis.
- Vraagt of de keus voor het hybride model – met minder fractiekamers en flexibele werkplekken – geëvalueerd gaat worden en of er nog ruimte is dit aan te passen als het niet goed blijkt te werken.
- Loopt niet vooruit op de definitieve keuze en wacht af tot de kosten bekend zijn.

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Koos destijds voor de variant van 15,5 miljoen euro om in een keer een duurzame investering te doen, maar vindt nadrukkelijk dat het binnen dat budget moet blijven.
- Sluit aan bij GroenLinks wat betreft de flexplekken.
- Is benieuwd naar de uitwerking en hoopt dat er geen leer verwerkt wordt in meubilair.

Dhr. Heemstra (ChristenUnie):

- Blijft achter de in 2017 gekozen variant staan. De gemeente verdient een representatief stadhuis.
- Benadrukt dat de Groningse identiteit zichtbaar mag zijn in de raadzaal.
- Vraagt of de ruime lobby en foyer op de derde etage wat kleiner kunnen zodat er wellicht meer ruimte ontstaat voor werkplekken van fracties en wethouders.
- Is benieuwd naar de definitieve uitwerking en kostenraming en zal dan een afweging maken.

Dhr. Dijk (SP):

- Vindt de sfeer in de huidige raadzaal fantastisch met gordijntjes bij de collegebanken. De nieuwe raadszaal ademt een DDR-sfeer.
- Verbaast zich erover dat nu pas duidelijk lijkt te worden dat er kostenoverschrijdingen zullen zijn, terwijl dit bij dergelijke plannen gebruikelijk is (De Wijert, Ebbingekwartier).
- Blijft voor het onderzoeken van een goedkopere variant. Deze zal ook meerkosten hebben, maar nog altijd een stuk goedkoper zijn doordat de raadzaal beneden blijft. Verder valt er wel gewoon renovatie, isolatie, vergroening en verduurzaming onder.
- Vindt het pijnlijk te horen hoe Stadgers, mede door bezuinigingen op zorg, werk en inkomensondersteuning, echt bezorgd zijn over de vraag of ze het eind van de maand wel halen, terwijl hier fracties bezorgd zijn over de vraag of ze wel een mooie fractiekamer hebben. SP geeft de fractiekamer graag op.
- Beschrijft het proces als een ongeluk in slow motion, doordat partijen de fuik in zwemmen van een mooie dure variant waar je eigenlijk geen nee tegen kunt zeggen en een versoberde variant waar je eigenlijk geen ja op kan zeggen.
- Vraagt zich af of het niet een groot risico is af te zien van versterkingsmaatregelen omdat het stadhuis buiten de contouren zou vallen.

Dhr. Bolle (CDA):

- Begrijpt wel dat het lastig is terug te komen op hun keuze voor de variant van 15,5 miljoen euro,

maar hoort wel de hele tijd dat scherpe keuzes nodig zijn.

- Betreurt het dat het college geen helderheid geeft over concrete bedragen. Moties zonder dekking worden steevast afgewimpeld, maar voor deze meerkosten is ook geen dekking.
- Koos voor de noodzakelijke variant waar ook gewoon verduurzaming in zit. Het duurste aan deze variant is verplaatsing van de raadzaal.
- Heeft eerder al aangedrongen op volwaardige alternatieven en vindt het jammer dat alleen de voorkeursvariant volledig is uitgewerkt in een definitief ontwerp. De versoberde variant zou tot zoveel aanpassingen leiden dat nieuwe tekeningen en dus vertraging onvermijdelijk zijn.

Wethouder Van der Schaaf:

- Begrijpt de gevoeligheid om in financieel precaire tijden welk bedrag dan ook uit te geven aan eigen huisvesting. Het proces is heel zorgvuldig geweest en zal dat ook blijven.
- Verduidelijkt dat wat voorligt het definitief ontwerp is dat het college na consultatie van de stuurgroep heeft vastgesteld. Daarop zou nog een technisch ontwerp moeten volgen voordat het klaar is om aan te besteden.
- Wijst op de afspraak pas een besluit te nemen over een definitief go of no go op het moment dat het college bij de raad krediet aanvraagt en de aanbesteding zal starten. Dat zal dit najaar zijn.
- Haalt nu en in de technische sessie op wat aandachtspunten zijn bij verdere uitwerking en heeft een toelichting gegeven op de kosten in relatie tot de afspraken.
- Hoort veel positieve reacties op het ontwerp. De uitwerking en zaken als materiaalgebruik en de foyer kunnen allemaal nog afgestemd worden. Hierover worden nu geen onomkeerbare besluiten genomen. Dat geldt ook voor het beeld van de nieuwe raadszaal.
- Legt uit dat in overleg met de Monumentencommissie en andere adviescommissies en experts is besloten het atrium een multifunctionele, drielaagse invulling te geven om tegemoet te komen aan het bezwaar dat verplaatsing van de raadzaal de historische gelaagdheid aan zou tasten. De verwachting is dat de Monumentencommissie hierdoor positief zal adviseren.
- Bestrijdt dat vier fracties straks een nomadenbestaan zouden moeten leiden. Het hybride model garandeert dat fracties op maandagen en woensdagen altijd een eigen ruimte ter beschikking zullen hebben, die op andere momenten wel door anderen gebruikt kan worden in het hybride model. Dat geldt ook voor fractiemedewerkers en in individuele gevallen zal daar goed naar gekeken worden.
- Antwoordt GroenLinks dat het in principe altijd mogelijk is te heroverwegen welke groepen gebruikmaken van het stadhuis. De overtuiging is wel dat het hybride model goed zal werken en dat er voor iedereen ruimte zal zijn, ook op basis van ervaringen elders in het land.
- Stelt dat in formele zin er absoluut nog geen sprake is van kostenoverschrijdingen. In 2017 is een raming gemaakt op basis van het prijspeil 2017. Er is helder gemaakt dat dit kon stijgen door bouwkosten, marktwerking en andere veranderende indices. Hoeveel was toen nog niet bekend.
- Vult aan dat daarom juist besloten is het definitieve besluit pas te nemen op het moment vlak voor aanbesteding, omdat dan pas de precieze kosten van de voorkeursvariant bekend kunnen zijn. Het college zal dan ook een mogelijke dekking voorstellen.
- Zal de toezegging van de burgemeester ook gestand doen om op dat moment ook een variant voor te leggen binnen de 15,53 miljoen euro met alle consequenties. Er is niet toegezegd om ook van die variant een definitief ontwerp te presenteren. Dit zou zeer ongebruikelijk zijn en dubbele kosten met zich meebrengen voor architecten, projectleiding, adviesaanvragen et cetera.
- Stelt dat in het najaar op eerlijke wijze de twee varianten afgewogen kunnen worden. Het college zal dat zelf ook doen. De goedkopere variant zal wel sterk uitgedaagd zijn en niet leiden tot dezelfde uitstraling en kwaliteit. Het zal wel een reële variant zijn.
- Herinnert aan de uitgebreide algemene notitie van vorig jaar over bouwkostenstijgingen.
- Lijkt het onverstandigen niet zuiver om bij elke raming uit te gaan van veel hogere kosten dan het op dat moment geldende prijspeil. Het college is transparant over de marktontwikkelingen, die nu leiden tot een kostenstijging van ongeveer 7-8% per jaar.
- Geeft nog geen concreet bedrag, omdat er nog een aantal zaken uitgezocht moet worden. Het college streeft daarbij naar efficiëntie en soberheid. Nu een bedrag inschatten voegt weinig toe.
- Vervolgt dat mocht de raad het huidige definitief ontwerp niet willen, er een nieuw ontwerp gemaakt zal worden.
- Zal het plan aan alle veiligheidsnormen laten voldoen en zal zeer uitgebreid met brandweer en

gebruikers spreken. Het college streeft naar optimalisering van veilige vluchtroutes en compartimentering. Desgewenst kan de raad hierbij betrokken worden.

- Noemt het een logisch moment om vlak voor het definitief ontwerp een keus te maken over aardbevingbestendig bouwen. Eventuele versterkingsmaatregelen zou de gemeente volledig zelf moeten betalen.
- Maakt zich geen illusies over aardbevingsschade, die zeker op zal blijven treden zolang er aardbevingen plaatsvinden van het niveau als onlangs in Westerwijtwerd. Dat is wat anders dan voldoen aan de NPR.
- Vervolgt dat de verwachting is dat door het afnemen van de gaswinning de contouren in de toekomst eerder verder van het stadhuis af zullen bewegen dan ernaartoe.

De collegebrief wordt als éénminuutinterventie geagendeerd voor de raad van 26 juni 2019.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 15.15 uur.